

Cauza C-636/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

15 octombrie 2021

Instanța de trimitere:

Consiglio di Stato [Consiliul de Stat, Italia]

Data deciziei de trimitere:

13 octombrie 2021

Reclamant-apelant:

NN

Intimată-pârâtă:

Regione Lombardia [Regiunea Lombardia]

Obiectul procedurii principale

Apel formulat la Consiliul de Stat (Italia) împotriva hotărârii prin care Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Tribunalul Administrativ Regional din Lombardia) a respins acțiunea formulată de un întreprinzător agricol împotriva unui decret al Regione Lombardia prin care i s-au refuzat ajutoarele prevăzute pentru sprijinirea pieței pentru sectorul ouălor și cel al cărnii de pasăre în Italia, în urma unei epidemii de gripă aviară.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Trimiterea preliminară are ca obiect compatibilitatea cu normele prevăzute la articolul 220 din Regulamentul nr. 1308/2013 și de Regulamentul de punere în aplicare 2019/1323 a unei reglementări naționale interpretate și aplicate în sensul că nu acordă ajutoarele prevăzute pentru compensarea prejudiciilor cauzate de gripa aviară decât întreprinderilor care își desfășoară activitatea la data introducerii cererii.

Articolul 267 TFUE

Întrebare preliminară

„Articolul 220 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1323 al Comisiei din 2 august 2019 se opun unei reglementări naționale (precum cea din Decretul ministerial din 15 ianuarie 2020 al ministrului politicilor agricole alimentare și forestiere), interpretată și aplicată în sensul că limitează accesul la măsurile compensatorii pentru prejudiciile cauzate de gripa aviară numai la întreprinderile care nu și-au încetat activitatea la data introducerii cererii?”

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Articolul 107 TFUE

Articolul 42 TFUE

Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului; în special, articolul 220.

Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1323 al Comisiei din 2 august 2019 privind măsurile excepționale de sprijinire a pieței pentru sectorul ouălor și cel al cărnii de pasăre în Italia; în special, articolul 2.

Orientările Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada 2014-2020; în special, punctul (66), punctul (75) litera (f) și punctul (365).

Dispozițiile naționale invocate

Decretul Ministerului Politicilor Agricole, Alimentare și Forestiere din 15 ianuarie 2020 - Norme de aplicare a regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/1323 al Comisiei privind măsurile excepționale de sprijinire a pieței pentru sectorul ouălor și cel al cărnii de pasăre în Italia; în special, articolul 3 și articolul 4 alineatul (2).

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 NN, întreprinzător agricol, era titularul a trei exploatații avicole. Ca urmare a restricțiilor sanitare provocate de epidemia de gripă aviară, acesta a trebuit, între lunile octombrie și decembrie 2017, să suspende în mai multe rânduri activitatea acestor exploatații. În noiembrie 2019, NN a cedat apoi exploatațiile copiilor săi.

- 2 La 15 ianuarie 2020, Ministerul Politicilor Agricole, Alimentare și Forestiere italian a adoptat Decretul ministerial nr. 383/2020 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/1323 al Comisiei privind măsurile excepționale de sprijinire a pieței pentru sectorul ouălor și cel al cărnii de pasăre în Italia. Acest decret ministerial a prevăzut ajutoare pentru compensarea prejudiciilor cauzate de epidemia de gripă aviară. Potrivit articolului 3 din acest decret, pot depune o cerere, în special: a) întreprinderile producătoare de ouă; b) întreprinderile producătoare de pui; c) întreprinderile de creștere a puicuteilor, a păsărilor ouătoare și a păsărilor de carne; d) centrele de ambalare a ouălor. În plus, potrivit articolului 4 alineatul (2) din același decret, în vederea accesului la ajutoare, este necesar să se demonstreze prejudiciile suferite ca urmare a punerii în aplicare a măsurilor sanitare adoptate pentru a opri epidemia de gripă aviară în perioada cuprinsă între 1 octombrie 2017 și 30 iunie 2018.
- 3 La data de 10 aprilie 2020, în temeiul Decretului ministerial nr. 383/2020, NN a depus la Regione Lombardia o cerere de acordare a ajutoarelor. Regione Lombardia a respins această cerere pentru motivul că, la data prezentării sale, NN nu era proprietarul unor exploatații de efective de păsări și, prin urmare, nu ar îndeplini condiția prevăzută la articolul 3 din decretul ministerial menționat. Astfel, această dispoziție ar limita accesul la ajutoare numai la întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectorul păsărilor. În această privință, circumstanța invocată de NN potrivit căreia activitatea era continuată de copiii săi nu a fost considerată relevantă.
- 4 NN a formulat o acțiune împotriva refuzului Regione Lombardia la Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Tribunalul Administrativ Regional din Lombardia). Acesta din urmă a respins însă acțiunea, considerând în special că Regulamentul de punere în aplicare 2019/1323 ar urmări obiectivul de a favoriza întreprinzătorul agricol care își desfășoară încă activitatea, pe care îl va despăgubi pentru prejudiciile suferite, însă nu în scopul de a despăgubi întreprinzătorul, ci de a susține piața și, prin urmare, întreprinderile care își continuă activitatea. Pe de altă parte, potrivit Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Tribunalul Administrativ Regional din Lombardia), nu se poate exclude faptul că exploatația agricolă pe care au preluat-o copiii lui NN ar fi putut avea acces la ajutoare, dar cererea ar fi trebuit formulată de noii întreprinzători, nu de tatăl care nu mai era întreprinzător.
- 5 Prin acțiunea formulată la data de 19 martie 2020, NN a declarat apel la Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) împotriva deciziei Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Tribunalul Administrativ Regional din Lombardia). Prin această acțiune NN a solicitat în mod expres sesizarea Curții de Justiție, în temeiul articolului 267 TFUE, cu privire la problema interpretării corecte a articolului 220 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 și a Regulamentului de punere în aplicare 2019/1323, și anume a dispozițiilor dreptului Uniunii Europene puse în aplicare prin decretul ministerial nr. 383/2020 din 15 ianuarie 2020.

Principalele argumente ale părților din procedura principală

- 6 Potrivit interpretării date de Regione Lombardia, reținută de Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia (Tribunalul Administrativ Regional din Lombardia), articolul 3 din Decretul ministerial nr. 383/2020 ar limita accesul la ajutoare la întreprinderile încă active în sectorul ouălor și în cel al cărnii de pasăre în Italia la momentul depunerii cererii. În schimb, ar fi excluse din cercul beneficiarilor întreprinderile care, deși au suferit prejudicii cauzate de epidemia de gripă aviară, și-au încetat ulterior activitatea.
- 7 Această interpretare este dedusă din obiectul Decretului ministerial nr. 383/2020, care se referă la sprijinirea pieței pentru sectorul ouălor și cel al cărnii de pasăre în Italia. Măsura economică de „sprijinire a pieței”, chiar dacă este determinată de o faptă prejudiciabilă care se situează în mod necesar în trecut, vizează viitorul, în măsura în care aceasta aduce beneficii întreprinderilor care, la momentul cererii, își desfășoară activitatea și care fac încă parte integrantă din piață. Piața este concepută ca un ansamblu al tuturor întreprinzătorilor care își desfășoară activitatea în cadrul acesteia la un moment dat, nu al persoanelor care își desfășurau activitatea în cadrul acesteia înainte de prevederea ajutoarelor.
- 8 Interpretarea Decretului ministerial nr. 383/2020 susținută de Regione Lombardia este contestată de NN, potrivit căruia ajutoarele prevăzute în decretul menționat ar avea caracterul unei despăgubiri pentru prejudiciul suferit și, ca atare, ar trebui acordate tocmai întreprinzătorilor care își desfășurau activitatea la momentul evenimentului cauzator al prejudiciului, chiar dacă ulterior și-au încetat activitatea.
- 9 NN apreciază, de asemenea, că interpretarea dată de Regione Lombardia este inechitabilă, întrucât ar lipsi de posibilitatea de a avea acces la ajutoare tocmai întreprinderile cele mai afectate de epidemia de gripă aviară, și anume cele care sunt constrânse să își înceteze activitatea înainte de acordarea măsurilor compensatorii, din cauza datoriilor acumulate.
- 10 NN arată, în cele din urmă, că acordarea de măsuri compensatorii tuturor întreprinderilor active la momentul evenimentului cauzator al prejudiciului ar putea promova respectarea măsurilor sanitare, deoarece operatorii ar putea să se bazeze pe despăgubirea ulterioară pentru prejudiciul suferit.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 11 Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) arată, mai întâi, că soluționarea litigiului depinde de interpretarea articolului 220 din Regulamentul nr. 1308/2013 și a Regulamentului de punere în aplicare 2019/1323, care sunt dispozițiile Uniunii Europene pe care Decretul ministerial nr. 383/2020 din 15 ianuarie 2020 le-a pus în aplicare.

- 12 Consiglio di Stato (Consiliul de Stat) subliniază, de asemenea, că interpretarea literală a dreptului Uniunii Europene în materie de ajutoare de stat în sectorul agricol nu permite să se afirme sau să se excludă că întreprinderile cu exploatații cu efective de păsări trebuie să fie active la data solicitării și/sau a plății compensației. Interpretarea corectă a reglementării menționate pare, așadar, că trebuie să se deducă prin raportare la finalitatea urmărită de reglementare.
- 13 Potrivit instanței de trimitere, reglementarea dreptului Uniunii Europene în materie de ajutoare de stat în sectorul agricol are drept scop sprijinirea pieței și urmărește producerea unui efect stimulat, și anume favorizarea pregătirii sau a dezvoltării de inițiative în acest sector. Potrivit Consiglio di Stato, acest scop pare să excludă din cercul beneficiarilor întreprinderile care și-au încetat activitatea înainte de introducerea cererii și care, prin urmare, nu mai fac parte din această piață pe care reglementarea înțelege să o sprijine. În cazul cesiunii anticipate a întreprinderii, această finalitate ar trebui să permită includerea printre beneficiari a cesionarilor întreprinderii, care contribuie la formarea pieței care urmează să fie sprijinită.
- 14 În plus, potrivit instanței de trimitere, principiul sprijinirii pieței nu poate fi omis nici chiar în cazul unor evenimente excepționale, precum epidemiile de boli infecțioase la animale. Astfel, potrivit Consiglio di Stato, chiar și în prezența unor evenimente excepționale, reglementarea în cauză prezumă, pe baza criteriului rezonabil, existența unei legături funcționale între ajutoarele acordate unor întreprinderi încă active și obiectivul de sprijinire a pieței.
- 15 Pe de altă parte, Consiglio di Stato arată că reglementarea dreptului Uniunii Europene nu pare însă să impună prezentarea unui proiect de investiție care să determine certitudinea că ajutoarele vor fi reintroduse pe piața de referință, astfel încât să poată fi sprijinită în viitor.
- 16 În cele din urmă, instanța de trimitere subliniază că, chiar și în ipoteza în care s-ar atribui ajutoarelor în cauză un caracter compensatoriu și, prin urmare, s-ar aproba acordarea acestora tuturor operatorilor economici care au suferit un prejudiciu, indiferent dacă aceștia își desfășurau activitatea la momentul depunerii cererii, această calificare ar putea îndeplini, chiar și indirect, obiectivul de sprijinire a pieței. Astfel, prevederea unor măsuri de compensare de natură reparatorie ar consolida conformitatea întreprinderilor agricole cu măsurile sanitare și, în consecință, ar crește încrederea consumatorilor în ceea ce privește respectarea măsurilor de combatere a epidemiilor.